

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

MADŽARŠČINA
KOT DRUGI JEZIK NA NARODNO
MEŠANEM OBMOČJU V PREKMURJU

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 10. junij 2009

SPLOŠNA MATURA

1A**A)**

Kedves Hallgatóink!

Magyar Nobel-díjasok című sorozatunkban negyedikként Szent-Györgyi Albertet mutatjuk be, aki talán a legismertebb tudósunk. Szent-Györgyi 1893. szeptember 16-án született Budapesten. 1917-ben szerzett orvosi diplomát a Budapesti Tudományegyetem Orvostudományi Karán. Ezután hollandiai, németországi, angliai és amerikai egyetemeken dolgozott.

1930-tól a szegedi egyetemen folytatta korábban megkezdett kutatásait az általa felfedezett C-vitaminnal kapcsolatban. Nagyon jelentős volt annak a felfedezése, hogy a szegedi zöldborsópaprikában különlegesen nagy az aszkorbinsav koncentrációja. Ez lehetővé tette, hogy addig elképzelhetetlenül nagy mennyiségben állítsák elő, és mind biológiai, mind pedig kémiai szempontból sokoldalú kísérleteket végezzenek vele.

1931-ben jelölték először a Magyar Tudományos Akadémia tagjává, de a tagság elnyeréséhez szükséges támogatást csak 1938-ban kapta meg.

A fiziológiai és orvostudományi Nobel-díjat 1937-ben ítelték neki oda a C-vitamin felfedezéséért. Szent-Györgyit már 1934-ben is jelölték, akkor a kémiai Nobel-díjra, de ez a jelölés érvénytelen volt, mivel megosztva javasolták mellette Haworthnak, Reichsteinnek és Karrernek. A statútumok szerint viszont legfeljebb háromfelé osztható a díj. Haworth és Karrer megosztva nyerték el ugyancsak 1937-ben a kémiai, Reichstein pedig 1950-ben a fiziológiai Nobel-díjat.

Szent-Györgyi Albert elkötelezett humanista polgár volt. A szovjet–finn háború idején a Nobel-díjjal járó érmét a finneknek ajánlotta fel. Szerencsére az érmet egy gazdag finn megvette, majd a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta. A tudós 1942–43-ban szerepet vállalt Magyarország háborúból való kilépésének előkészítésében. 1944. március 19-e után ezért illegalitásba vonult. A háború után a budapesti egyetem tanára lett, majd a Magyar–Szovjet Társaság első elnökévé választották. 1947-ben politikai okok miatt elhagyta hazáját, először Svájcba, majd az Egyesült Államokba távozott. Ott rákkutatással kezdett foglalkozni. 1986. október 22-én hunyt el Woods Hole-ban.

1.	H	1
2.	I	1
3.	I	1
4.	I	1
5.	I	1
6.	H	1
7.	I	1
8.	H	1

Mindegyik helyes megoldás 1 pont.

(8 pont)

B)

B: Jó napot kívánok, doktornő!

D: Jó napot, Dávid, régen járt nálunk.

B: Így igaz. Hála istennek, jó ideje nem volt semmilyen sérülésem sem. Betegséggel meg úgyis ritkán jövök. Néha kicsit begyullad a torkom, de akkor valamivel több citromos teát iszom, és gyorsan rendbe jövök.

D: Arról már többször beszélgettük, hogy az ellenálló képessége a sportnak köszönhetően ilyen kiváló. Biztos most is sokat edz, napsütésben, szélben, esőben, igaz?

B: Ó, igen, sőt még többet, mint korábban, hiszen csapatunk most már az első osztályban játszik. Ehhez persze nem elegendő a szabadtéri edzés, hanem konditerembe is kell járnom, hetente háromszor.

D: Ez igen, becsülöm a kitartását meg az akaraterejét. Csak így tovább! Akkor hát mi járatban van nálam, ha nem beteg?

B: Őszintén szólva már korábban kellett volna jönnöm, de mindig halogattam. Márciusban volt egy csúnya esésem, nagyon fáj a bal térdem, mert arra estem. Az ügyeletes orvos bekente valamivel, és azt mondta, hogy egy-két napig borogassam, ha fáj. Néhány nap múlva elmúlt a fájdalom. De egy idő után újra fájni kezdett a térdem, először csak időnként, később egyre gyakrabban.

D: Értem. Kár, hogy nem jött korábban. Tudja, minél gyorsabban kezeljük a bajt, annál hamarabb elmúlik. Ahhoz, hogy megállapíthassuk, mi a gond, röntgenfelvételt kell készíteni a térdéről. Írok is egy beutalót a maribori sportkórházba. Ott nagyon jó sportorvosok vannak.

B: Hosszú a várakozási idő, ugye? Szeretnék minél előbb felépülni, mert fontos meccsek várnak ránk.

D: Megértem, de fő az egészség! A sportot sem szabad túlzásba vinni, meg kell állni, ha valami nincs rendben. Azt tanácsolom, kímélje egy kicsit magát az edzéseken, amíg nem állapítjuk meg, mi a baj. Ami pedig a várakozási időt illeti, az igazolt sportolókat akár egy héten belül megvizsgálják.

B: Nagyszerű. Nekem kell időpontot kérnem, vagy felhívná esetleg őket, doktornő?

D: Igazság szerint ez a beteg dolga, de mivel tudom, milyen fontos ez magának, felhívom a kórházat, és beszélek velük. A nővér felírja a mobilszámát, és majd értesítjük, mikor és hova kell mennie.

B: Nagyon szépen köszönöm, doktornő. Ígérem, a legközelebbi meccsre küldök két tiszteletjegyet.

D: Kedves Dávid, nagyon megtisztelne. Most pedig, kérem, menjen a laborba, csinálunk egy teljes vérképet, hogy erre a kórházban ne legyen gondjuk.

B: Köszönöm. Viszontlátásra!

D: Viszontlátásra, Dávid.

1.	citromos teát iszik	1
2.	a sok edzés	1
3.	mert a csapata az első osztályban játszik	1
4.	a kitartását és az akaraterejét	1
5.	márciusban egy csúnya eséssel	1
6.	időnként fáj a bal térde	1
7.	azt, hogy nem ment korábban orvoshoz	1
8.	a maribori sportkórházba	1
9.	kímélje magát az edzéseken	1
10.	(az igazolt) sportolók	1
11.	mert tudja, hogy ez milyen fontos a sportoló számára vagy mert a beteg megkéri erre vagy hogy kérjen neki időpontot	1
12.	két (tisztelet)jeggyel ajándékozza meg	1

Ha a jelölt két feladatnál részben jó megoldást adott, a kettőért együtt 1 pont jár.

(12 pont)

1B**1. szöveg**

1. Az uniós támogatás megszerzése és a közös programok megvalósítása.
<i>Vagy ue. másképpen. A kettőért jár a pont.</i>	1
2. A négy város eddigi együttműködése. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
3. Ő az Európai Parlament és Horvátország közötti vegyesbizottság elnöke.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
4. Segítheti a felzárkózásukat. <i>vagy</i> Segítheti az EU-hoz való csatlakozásukat.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
5. A közös pályázat során a régió több pénzt nyerhet el.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
6. Ipari parkok létesítésére, közös imázs alakítására.
<i>Vagy ue. másképpen. A kettőért jár a pont.</i>	1
7. Azért, mert közösen az év minden szakában több turistát csábíthatnának a térségbe.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
8. Közös borúttal és lovas fogatokkal. <i>Vagy ue. másképpen. A kettőért jár a pont.</i>	1
9.	
• egy programcsomag kialakítására • marketinganyagok elkészítésére • egy többnyelvű honlap elkészítésére <i>Vagy ue. másképpen. Minden elem 1-1 pont.</i>	3
10. A sármelléki repülőtér közelsége miatt. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1

2. szöveg

1.	
I	1
H	1
I	1
I	1
H	1
H	1
I	1
H	1
H	1
I	1
2.	
a) B	1
b) A	1
c) A	1

3. szöveg

5., 2., 4., 3., 7., 6., 1.	5
<i>Minden helyes megoldás 1-1 pont.</i>	

2A**1.**

gyermeke	1
Esztergomban (elfogadható az –on ragos válasz is)	1
írásos	1
996-ban	1
Gizellával	1
királlyá	1
neki	1
nevéhez	1
királyt	1
uralkodónak	1

2.

gazdagodott (elfogadható a gazdagodik igealak is)	1
szerkesztette	1
volt	1
öleli fel (elfogadható az ölelte fel igealak is)	1
használja (elfogadható a használhassa igealak is)	1
reklámozzák vagy reklámozták	1
vegyen	1

3.

a) C	1
b) B	1
c) B	1
d) A	1

4.

a) biztosítást	2
b) nevelése	2
c) választják vagy választották vagy választjuk	2
<i>Egy pont jár a megfelelő szó aláhúzásáért, egy a megfelelő toldalékolásért. Ha a jelölt rossz ígét húz alá, de annak jó akját írja be, 1 pontot kap.</i>	

5.

a) ehetetlen	1
b) folytat vagy folytatott	1
c) állás	1
d) öltözködni	1

6.

Azóta nem eszem húst, amióta fogyókúrázni kezdtem. Vagy más megfelelő.	2
Tegnap a tőled kapott könyvet olvastam. Vagy más megfelelő.	2
<i>Minden megfelelő helyes mondatért 2 pont jár, ebből 1 pont a helyes transzformáció.</i>	

7.

Pl.:	
...mert hangosak voltunk.	1
Megkértem anyámat, ...	1
...(addig) gyorsan kitakarítunk.	1
<i>Vagy más megfelelő tagmondat.</i>	
<i>Kizárólag a tartalmi megfelelést értékeljük.</i>	

8.

A külföldről érkező vendégek a szállodában foglaltak szobát. 2
*Más szórendű, illetve más értelmes, a megadott szavakat tartalmazó mondat is helyes.
 A tartalmilag és szerkezetileg helyes mondatért 2 pont jár.
 Egy hibás vagy hiányzó szóért vagy szószerkezetért 1 pontot levonunk.*

9.

dobronaki 1
 munkahelyeket 1
 több 1
 falu 1
Minden rossz javításért 1 pontot levonunk a nulláig.

10.

A határ menti együttműködés eredménye az új kerékpárút. 2
 Az új boltok (üzletek) sok fiatal boltost (eladót) foglalkoztatnak. 2
 A karácsonyi vásáron/vásárban a kórház (vagy beteg) részére gyűjtöttek pénzt. 2
Egyéb helyes megoldás is elfogadható. A helyes megoldásért 2 pont, a kevésbé jó, de még elfogadhatóért 1 pont jár.

(50 pont)

2B

A jelölt az utasításnak megfelelő szöveget ír.

Műfaji és tartalmi megfelelés: 8 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)
 Minden hiányzó elemért 2 pontot levonunk.

Nyelvezet: 9 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

Szerkezet: 3 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

(20 pont)

3

A jelölt Füst Milán *Azok a gonosz gyerekek* című elbeszélése, valamint Gyurkovics Tibor *A sánta hölgy* és a *A tanár úr notesza* című novellái alapján írt dolgozatában a szempontoknak megfelelően próbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Megvizsgálja a gyerekszereplők csínytevéseit/tetteit és a felnőttek reakcióit: 9 pont (*alkalmazás és elemzés*).

Az egy-egy mű alapján elvégzett elemzés 3-3 pont.

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a tetteket és a reakciókat.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a tetteket és a reakciókat.

2 pont: Jól, de kevésbé elmélyülten vizsgálja meg a tetteket és a reakciókat.

3 pont: Árnnyaltan, teljességre törekedve vizsgálja meg a tetteket és a reakciókat.

Pl. *A sánta hölgy*: a gyerekek mindig szórakoztak a különöcnek tűnő sánta hölgygel: elbújtak előle, bogycokkal dobálták, gödröt és árkot ástak neki, ellopták a zöld sapkáját stb. Az idős asszony úgy reagált a gyerekek csínytevéseire, hogy nem ment el többé sétálni, ezzel a gyerekekben egy másfajta érdeklődést, aggodást keltett fel. Amikor nem látták többet az utcán, felkeresték. Kiderült, hogy az idős asszony egyedül él, ezért karácsonykor meglátogatták, és attól kezdve gondoskodó szeretettel vették körül.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl. *A tanár úr notesza*: a tanulók ellopták a nyugdíjas tanár noteszát, a beleolvasás után meghatódtak, hiszen rájöttek, hogy tanáruk nagy felelősséggel végzi a munkáját, a diákokat emberszámba veszi, képességeik, tudásuk alapján ítéli meg őket. Elszégyellték magukat, és visszaadták a noteszt. A bölcs tanár a gyerekeket nem büntetette meg a notesz eltulajdonításáért, inkább behívta őket a házába, megvendégelte őket, és elbeszélgetett velük.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl. *Azok a gonosz gyerekek*: a kisfiú eltulajdonította a nyugalmazott tanár két krajcárját. Kezdetben nagyon rosszul érezte magát emiatt, tisztában volt tetteinek lehetséges következményeivel. Mivel nem történt semmi, úgy gondolta, nem büntetik meg. Amikor viszont meglátogatta az üvegest, szembesülnie kellett tetteivel. A tanár kinyomozta az igazságot, kezdetben dühös volt ugyan, de az üveggel folytatott beszélgetése után megnyugodott, hiszen az igazságot szolgáltatott helyette.

Vagy ugyanez másképpen.

A gyerekek mindhárom novellában elszégyellik magukat: a toleráns felnőttek megváltoztatják/megfordítják a gyerekek viselkedését azzal, hogy megértőek, nem büntetik, nem szidják meg őket.

Kifejti véleményét a felnőttek magatartásáról: 3 pont (*szintézis és értékelés*).

0 pont: Nem fejt ki véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg a véleményét.

2 pont: Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg a véleményét.

3 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki a véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Szerkezet: 3 pont (lásd ÉK 2007, 13. oldal)

Nyelvezet: 10 pont (lásd ÉK 2007, 13. oldal)